Rättsfallssamlingen

TRIBUNALENS DOM (avdelningen för överklaganden)

den 10 juli 2014*

”Överklagande — Personalmål — Tjänstemän — Utomobligatoriskt skadeståndsansvar — Personlig skada för den avlidne tjänstemannens anhöriga — Skada som tjänstemannen led före sin död — Tribunalens och personaldomstolens respektive behörighet — Regel om att det måste föreligga överensstämmelse mellan ansökan om skadestånd och klagomålet mot beslutet om avslag på denna ansökan”

I mål T-401/11 P,

angående ett överklagande av den dom som meddelades av Europeiska unionens personaldomstol (första avdelningen) den 12 maj 2011 i mål F–50/09, Missir Mamachi di Lusignano mot kommissionen, och i vilket det yrkas att denna dom ska upphävas,

Livio Missir Mamachi di Lusignano, Kerkhove Avelgem (Belgien), i eget namn och som ombud för arvingarna till hans son Alessandro Missir Mamachi di Lusignano, tidigare tjänsteman vid Europeiska kommissionen, inledningsvis företrädda av advokaterna F. Di Gianni, R. Antonini, G. Coppo och A. Scalini, därefter av advokaterna F. Di Gianni, G. Coppo och A. Scalini,

klagande,

i vilket den andra parten är

Europeiska kommissionen, företrädd av D. Martin, B. Eggers och L. Pignataro-Nolin, samtliga i egenskap av ombud,

svarande i första instans,

meddelar

TRIBUNALEN (avdelningen för överklaganden),

sammansatt av ordföranden M. Jaeger samt domarna N.J. Forwood (referent) och S. Papasavvas,

justitiesekreterare: biträdande justitiesekreterare B. Pastor,

efter det skriftliga förfarandet och förhandlingen den 12 december 2013,

följande

* Rättegångsspråk: italienska.

Dom

1 I överklagandet, vilket har ingetts enligt artikel 9 i bilaga I till stadgan för Europeiska unionens domstol, har klaganden Livio Missir Mamachi di Lusignano yrkat att tribunalen ska upphäva den dom som meddelades av Europeiska unionens personaldomstol (första avdelningen) den 12 maj 2011 i mål F–50/09, Missir Mamachi di Lusignano mot kommissionen (nedan kallad den överklagade domen). Genom denna dom ogillade tribunalen klagandens talan om ogiltigförklaring av Europeiska gemenskapernas kommissions beslut av den 3 februari 2009 om avslag på hans ansökan om ekonomiskt och ideellt skadestånd för den skada som uppkommit till följd av mordet på hans son och hans svärdotter den 18 september 2006 i Rabat (Marocko), och om att kommissionen skulle förpliktas att till honom och hans sons arvingar utge diverse belopp som ersättning för förmögenhetsskador och ideella skador som uppstått till följd av dessa mord.

Bakgrund till tvisten

2 Den överklagade domen innehåller i punkterna 16–34 följande redogörelse för bakgrunden till tvisten:

”16 Alessandro Missir Mamachi di Lusignano inträdde i tjänst vid kommissionen som tjänsteman den 1 november 1993. Han gifte sig år 1995 med Ariane Lagasse de Locht. Makarna fick fyra barn mellan år 1996 och år 2002.

…

18 Från och med den 28 augusti 2006 tjänstgjorde Alessandro Missir Mamachi di Lusignano vid kommissionens delegation i Rabat som politisk och diplomatisk rådgivare. Innan förflyttningen informerade han kommissionen om att hans maka och barn skulle följa med honom dit. …

19 Mellan den 28 och den 31 augusti 2006 bodde Missir Mamachi di Lusignano med sin familj på ett hotell och från och med den 1 september tillfälligt i ett möblerat hus som hyrdes av kommissionens delegation …

20 Natten mellan den 17 och den 18 september 2006, runt kl. 00.30, bröt sig en inbrottstjuv in i huset genom att krypa in mellan fönstergallren på ett sidofönster på bottenvåningen. Alessandro Missir Mamachi di Lusignano vaknade plötsligt och överraskade inbrottstjuven när denne letade efter stödbegärlig egendom i föräldraparets sovrum på första våningen. Inbrottstjuven gav då tjänstemannen upprepade knivhugg, till dess att denne föll till marken. Missir Mamachi di Lusignanos maka, som också vaknat, knivhöggs i ryggen och förefaller ha avlidit snabbt av sina skador. Inbrottstjuven band tjänstemannen och satte på honom munkavle och tog därefter en dusch, varefter han tvingade den allvarligt skadade tjänstemannen att ge honom koden till dennes kreditkort. Tjänstemannen avled så småningom av sina skador. Mördaren lät barnen klara sig oskadda. Han lämnade brottsplatsen ungefär kl. 04.00 på morgonen och körde därifrån med diverse stödgods, bland annat en tv, som han hade lastat i Missir Mamachi di Lusignanos bil.

21 Den 19 september 2006 grep den marockanska polisen gärningsmannen Karim Zimach. Redan vid det första förhöret erkände han att han hade mördat makarna Missir Mamachi di Lusignano natten mellan den 17 och den 18 september. Karim Zimach befanns i dom av den 20 februari 2007 skyldig till brottet och dömdes till döden av brottmålsavdelningen vid överdomstolen i Rabat, vilken efter överklagande fastställdes i dom av den 18 juli 2007, meddelad av samma domstols avdelning för överklaganden i brottmål. Det ska anmärkas att sedan år 1993, vilket är den senaste gången någon dödsdömd avrättades i Marocko, har denna stats myndigheter låtit bli att verkställa domar om dödsstraff.

22 Kommissionen deltog som part i tvistemålsdelen i brottmålet vid de marockanska domstolarna. Brottmålsavdelningen vid överdomstolen i Rabat förklarade i ovannämnda dom att kommissionens civilrättsliga talan kunde upptas till sakprövning och förpliktade Karim Zimach att betala en dirham till Europeiska unionen som symbolisk ersättning.

23 Fredsdomaren i Kraainem (Belgien) beslutade den 24 november 2006 att vårdnaden om Missir Mamachi di Lusignanos fyra barn skulle anförtros deras farföräldrar, däribland sökanden.

24 Under perioden den 1 oktober-31 december 2006 gjorde kommissionen de utbetalningar som föreskrivs i artikel 70 första stycket i [Tjänsteföreskrifter för tjänstemän i Europeiska unionen].

25 Kommissionen [utbetalade] även ett engångsbelopp på 414 308,90 euro till den avlidne tjänstemannens barn och arvtagare enligt artikel 73 i tjänsteföreskrifterna samt ett belopp på 76 628,40 euro, med anledning av tjänstemannens makas död i enlighet med artikel 25 i bilaga X till tjänsteföreskrifterna.

26 Kommissionen beviljade dessutom de fyra barnen barnpension enligt artikel 80 i tjänsteföreskrifterna och utbildningstillägg enligt bilaga VII till tjänsteföreskrifterna med verkan från den 1 januari 2007.

27 Kommissionen befordrade vidare postumt den avlidne tjänstemannen till lönegrad A 11 löneklass 1 med retroaktiv verkan från och med den 1 september 2005. Denna befordran beaktades vid beräkningen av barnpensionen och dödsfallsersättningen.

28

Kommissionen beslutade dessutom den 14 maj 2007 att av sociala skäl med stöd av artikel 76 i tjänsteföreskrifterna bevilja vart och ett av barnen ett särskilt månatligt bidrag som gäller fram till dess respektive barn fyller 19 år. Detta bidrag motsvarar ett barntillägg per barn.

…

30 I skrivelse av den 25 februari 2008 till kommissionens ordförande tackade sökanden kommissionen för [den minnesceremoni för de två mördade] denna hållit den 18 september 2007 och förklarade sig därefter missnöjd med de belopp som utbetalats till hans fyra barnbarn och med att kommissionen vägrat att godkänna en permanent anställning av en guvernant eller ett hembiträde, vilket enligt honom är absolut nödvändigt med tanke på barnens låga ålder och deras farföräldrars höga ålder. Sökanden begärde även upplysningar huruvida kommissionen redan inlett förhandlingar med Marocko i syfte att få denna stat att utbetala ett adekvat skadestånd, i stället för den enda dirham som den marockanska domstolen tillerkänt Europeiska unionen som symboliskt skadestånd. Sökanden uppmärksammade vidare kommissionens ordförande på det svar som Benita Ferrero-Waldner, dåvarande kommissionsledamot med ansvar för unionens yttre förbindelser, den 6 augusti 2007 lämnat på en skriftlig fråga från Europaparlamentsledamoten Paul-Marie Coûteaux (skriftlig fråga av den 25 juni 2007, P–3367/07, EUT C 45, 16.2.2008, s. 179), angående ’[m]ordet på en tjänsteman vid kommissionens generaldirektorat för externa förbindelser i Marocko’ (nedan kallat det skriftliga svaret av den 6 augusti 2007). Enligt sökanden vidtogs inte lämpliga säkerhetsåtgärder, av det slag som kommissionen normalt föreskriver och som det erinras om i svaret från kommissionsledamoten med ansvar för externa förbindelser, före dubbelmordet. Kommissionen har därför visat allvarlig oaktsamhet, vilket, enligt honom, motiverar att det till de underåriga barnen utbetalas en ersättning som åtminstone motsvarar den sammanlagda lön som den mördade tjänstemannen skulle få fram till sin troliga pensionering år 2032, det vill säga 26 årslöner.

31 Siim Kallas, dåvarande vice ordförande för kommissionen med ansvar för personalen, svarade sökanden genom skrivelse av den 11 juni 2008. Siim Kallas underströk i denna skrivelse att inget tydde på att de marockanska myndigheterna betett sig oaktsamt eller felaktigt och att villkoren för att diplomatiska förhandlingar ska inledas med Marocko för att erhålla skadestånd inte var uppfyllda. Han angav att kommissionens åtgärder för att garantera sin personals säkerhet uppfyllde säkerhetskraven för delegationen i Rabat och att det skadeståndsanspråk som sökanden på denna grund gjort gällande i skrivelsen av den 25 februari 2008 inte kunde bifallas. Han preciserade att de utbetalningar som kommissionen redan gjort (490 937,30 euro som dödsfallsersättning och från olycksfallsförsäkringen, 4 376,82 euro per månad för barnpension och utbildningstillägg, 2 287,19 euro per månad – inklusive nedsatt skatt – för barntilläggen, och 1 332,76 euro per månad som extra stöd i form av ytterligare ett barntillägg för varje barn) hade beräknats korrekt.

32 I samma skrivelse av den 11 juni 2008 informerade kommissionsledamoten emellertid sökanden om att kommissionen, med hänsyn till de särskilt tragiska omständigheterna i förevarande fall, hade beslutat att som en undantagsåtgärd öka de belopp som utbetalas med stöd av artikel 76 i tjänsteföreskrifterna. I beslut av den 4 juli 2008 beviljades vart och ett av barnen således av detta skäl en månatlig ersättning som motsvarar två barntillägg från och med den 1 augusti 2008 till dess att respektive barn fyller 19 år. Till följd av detta beslut kom därför kommissionens månatliga utbetalningar till den avlidne tjänstemannens barn att uppgå till mer än 9 800 euro sammanlagt (9 862 euro i februari 2009).

33 Sökanden anförde genom skrivelse av den 10 september 2008 klagomål mot skrivelsen av den 11 juni 2008 med stöd av artikel 90.2 i tjänsteföreskrifterna. Sökanden hävdade i detta klagomål att kommissionen var skadeståndsansvarig för det fel denna hade begått genom att åsidosätta sin skyldighet att skydda sin personal. Han gjorde även gällande att kommissionen är skadeståndsansvarig även om det skulle visa sig att denna inte begått något fel, på grund av skadans art. Han åberopade slutligen och i andra hand artikel 24 i tjänsteföreskrifterna, enligt vilken gemenskaperna är skyldiga att solidariskt ersätta den skada som någon av deras anställda har orsakats av tredje man.

34 Tillsättningsmyndigheten avslog klagomålet genom beslut av den 3 februari 2009”

Förfarandet vid personaldomstolen och den överklagade domen

3 Mot denna bakgrund väckte klaganden, i eget namn och som ombud för arvingarna till hans son Alessandro Missir Mamachi di Lusignano, den 12 maj 2009 talan vid personaldomstolen, med yrkande att personaldomstolen skulle

— ogiltigförklara tillsättningsmyndighetens beslut av den 3 februari 2009,

— förplikta kommissionen att till Alessandro Missir Mamachi di Lusignanos rättsinnehavare utge

  — 2 552 837,96 euro, vilket motsvarar 26 årslöner för den mördade tjänstemannen, varvid hänsyn ska tas till dennes karriärutsikter, som ersättning för förmögenhetsskada,

  — 250 000 euro, som ersättning för den ideella skada brottsoffret led före sin död,

  — 1 276 512 euro, som ersättning för den ideella skada som rättsinnehavarna lidit genom att bli vittnen till mordet,

— förplikta kommissionen att utge 212 752 euro, som ersättning för den ideella skada som sökanden lidit i egenskap av far till brottsoffret,

— förplikta kommissionen att utbetala ersättning för ”kompensationsränta och dröjsmålsränta till dess att betalning sker”, samt

— förplikta kommissionen att ersätta rättegångskostnaderna.

4 Kommissionen yrkade i första instans att talan skulle ogiltigförklaras.

5 Genom den överklagade domen ogillade personaldomstolen talan men förpliktade kommissionen att bära samtliga rättegångskostnader.

6 Personaldomstolen slog till att börja med, i punkterna 71 och 72 i den överklagade domen, med hänvisning till förstainstansrättens dom av den 18 december 1997 i mål T-90/95, Gill mot kommissionen (REGP 1997, s. I-A-471 och II-1231), punkt 45, fast att klagandens yrkande om ogiltigförklaring inte kan behandlas avskilt från skadeståndsyrkandet, varför talan skulle ses som att den endast syftar till ersättning för de skador som klaganden, den avlidne tjänstemannen och dennes barn har lidit till följd av kommissionens beteende. Denna slutsats har inte ifrågasatts i detta överklagande.

7 Kommissionen anförde bland annat två invändningar om rättegångshinder mot klagandens yrkanden om ersättning för ideell skada. Kommissionen gjorde härvid gällande att klagandens ansökan om skadestånd av den 25 februari 2008 inte innehöll någon ansökan om ersättning för ideell skada och att det senare klagomålet av den 10 september 2008 inte heller det innehöll någon ansökan om ersättning för ideell skada, vad rör klaganden personligen. Personaldomstolen gjorde följande bedömning i frågan i punkterna 82-91 i den överklagade domen:

”82 Det ska härvid erinras om att det i den reglering av olika former av talan som framgår av artiklarna 90 och 91 i [Tjänsteföreskrifter för tjänstemän i Europeiska unionen] föreskrivs att när en talan endast rör skadestånd i den meningen att talan inte åtföljs av en talan om ogiltigförklaring av en viss rättsakt, utan endast rör ersättning för skador som påstås ha uppstått genom en rad skadeståndsgrundande fel eller underlåtelser – vilka, om de saknar rättsverkningar, inte kan betecknas som rättsakter som går någon emot –, måste det administrativa förfarandet, vid äventyr av att en senare talan annars avvisas, inledas genom att den berörde hos tillsättningsmyndigheten begär att denna ska ersätta påstådda skador och i förekommande fall vidhållas genom att klagomål anförs mot beslutet om avslag på denna ansökan (se, bland annat, förstainstansrättens dom av den 13 juli 1995 i mål T–44/93, Saby mot kommissionen, punkt 31).

83 Det framgår vidare av fast rättspraxis att yrkanden som framförts vid unionsdomstolen måste ha samma föremål som klagomålet och endast innehålla invändningar som bygger på samma grunder som klagomålet, varvid dessa invändningar, i domstolsförfarandet, kan utvecklas genom att det anförs grunder och argument som inte nödvändigtvis måste ha anförts i klagomålet men som måste ha nära samband med klagomålet (se, exempelvis, domstolens dom av den 23 april 2002 i mål C-62/01 P, Campogrande mot kommissionen, punkt 34).

84 Personaldomstolen har i en dom nyligen förklarat att begreppet ’orsak’ ska ges en vid tolkning (personaldomstolens dom av den 1 juli 2010 i mål F-45/07, Mandt mot parlamentet, punkt 119). Även om personaldomstolen gjort detta uttalande i ett mål angående ogiltigförklaring, innebär detta inte att det saknar betydelse för skadeståndsmål, förutsatt att de särskilda villkor som gäller för denna typ av tvister är uppfyllda. I rena skadeståndsmål definieras begreppet ’orsak’ inte utifrån ’anmärkningarna’, i den mening som avses i den rättspraxis som det hänvisas till i punkt 83 ovan, utan utifrån den ’skada’ som den berörde tjänstemannen har åberopat i sin ansökan om ersättning. Det är skadan som är avgörande för den ersättning som tjänstemannen begär, och den är således föremålet för den ansökan som administrationen ska ta ställning till.

85 Det följer av de överväganden som har anförts i ovanstående tre punkter att skadeståndsyrkanden som rör olika skador endast kan upptas till sakprövning vid personaldomstolen om de har föregåtts av en ansökan som ställts till administrationen med samma syfte och som rör samma skador, följt av ett klagomål mot administrationens beslut om tyst eller uttryckligt avslag på denna ansökan.

86 Detta innebär inget hinder för att den berörde tjänstemannen ändrar det belopp som begärdes i ersättning i ansökan till administrationen, exempelvis om skadorna har förvärrats under mellantiden eller om skadornas omfattning först blev känd eller först kunde bedömas efter ansökan (se, för ett liknande resonemang, om möjligheten att ange ett belopp för skadan vid ansökan, domstolens dom av den 23 september 2004 i mål C-150/03 P, Hectors mot parlamentet, punkt 62), dock under förutsättning att de skador som det begärs ersättning för har beskrivits i nämnda ansökan.

87 I förevarande fall har sökanden begärt ersättning för samma skador med grund i samma handling som i ansökan av den 25 februari 2008, samtidigt som tillägg gjorts för olika fall av ideella skador som orsakats honom, hans avlidne son och dennes barn.

88 Det är emellertid utrett att sökanden i sitt yrkande om ersättning i skrivelsen av den 25 februari 2008 endast begärt ersättning för ekonomisk skada och inte på något sätt tagit upp ersättning för de ideella skador som nu görs gällande vid personaldomstolen.

89 Sökande begärde förvisso senare i sitt klagomål, förutom ersättning för ekonomisk skada, även ersättning för ideella skador, vilket gjorde det möjligt för administrationen att ta ställning till dessa skador i sitt beslut att avslå klagomålet, innan talan väcktes vid personaldomstolen. Denna del av beslutet om avslag på klagomålet ska dock förstås som det första beslut som administrationen fattat vad avser denna skada. Sökanden har dock inte, såsom denne borde, anfört klagomål mot sistnämnda beslut, och har således inte följt det administrativa förfarande i två steg som utgör ett villkor för att yrkanden om ersättning för dessa skador ska kunna upptas till sakprövning.

90 De argument som hämtats från domstolens dom av den 26 januari 1989 i mål 224/87, Koutchoumoff mot kommissionen, och som sökanden framförde vid den andra förhandlingen, kan inte godtas. Även om domstolen i nämnda dom har medgett att en tjänsteman kan ha rätt att vänta till domstolsförfarandet med att framföra sina yrkanden om skadestånd, så har detta sin grund i att denne i klagomålet har ifrågasatt lagligheten av den rättsakt som går honom emot och att detta underförstått kan inbegripa att ersättning begärs för den skada som denna rättsakt har orsakat. Förevarande tvist rör dock uteslutande skadestånd och innefattar inget ifrågasättande av lagligheten av ett beslut som går sökanden emot.

91 Yrkandena om ersättning för ideell skada ska således avvisas i förevarande mål, utan att det är nödvändigt att pröva övriga invändningar om rättegångshinder som har anförts mot dem.”

8 Personaldomstolen kom, i sin prövning i sak avseende grunden att kommissionen har åsidosatt sin skyldighet att säkerställa skyddet för den berörde tjänstemannen, fram till att kommissionen begått fel som gör den skadeståndsansvarig, eftersom avsaknaden av lämpliga säkerhetsåtgärder vad avser Missir Mamachi di Lusignanos tillfälliga bostad i Rabat innebär att kommissionen har åsidosatt sin skyldighet att säkerställa skyddet för sin tjänsteman, som utstationerats i tredjeland, och hans familj.

9 Personaldomstolen ansåg att orsakssambandet mellan kommissionens skadeståndsgrundande fel och den påstådda förmögenhetsskadan är uppenbart.

10 Så långt kommen i sitt resonemang förklarade personaldomstolen i punkt 191 i den överklagade domen att det återstod att bedöma mördarens del av ansvaret för skadan.

11 Med beaktande av de två skador som klaganden åberopat, det vill säga dubbelmordet och förlusten av en chans att överleva, och omständigheten att den andra skadan är mindre omfattande än den första, förklarade personaldomstolen i punkt 197 i den överklagade domen att kommissionen är ansvarig för 40 procent av de skador som lidits.

12 Vad avser förmögenhetsskadans omfattning ansåg personaldomstolen i punkt 200 i den överklagade domen, att den ekonomiska skada som hänger samman med den inkomstförlust som ska beaktas i förevarande mål är 3 000 000 euro.

13 Personaldomstolen erinrade i punkt 201 i den överklagade domen om att kommissionen ska ersätta 40 procent av denna skada, det vill säga 1 200 000 euro. Personaldomstolen påpekade därefter i punkt 202 domen att det belopp som kommissionen redan utgett, och fortsatt kommer att utge, till rättsinnehavarna är ett belopp som är högre än de förmåner som normalt föreskrivs i Tjänsteföreskrifter för tjänstemän i Europeiska unionen (nedan kallade tjänsteföreskrifterna), och ligger i närheten av 1 400 000 euro, samt att detta belopp kan komma att öka till 2 400 000 euro, om de aktuella förmånerna fortsätter att utbetalas till dess att vart och ett av de fyra barnen fyllt 26 år. Personaldomstolen konstaterade därför i punkt 203 i den överklagade domen att kommissionen redan fullt ut ersatt den ekonomiska skada den är skyldig att ersätta.

14 Personaldomstolen förklarade av ovan angivna skäl, i punkt 205 i den överklagade domen, att även om talan skulle vinna bifall såvitt avser denna grund, så kan personaldomstolen inte bifalla klagandens yrkanden om ersättning för den ekonomiska skada som har lidits.

Förfarandet vid tribunalen

15 Klaganden överklagade domen genom ansökan som inkom till tribunalens kansli den 29 september 2011.

16 Kommissionen inkom med sitt svaromål den 16 december 2011.

17 Det skriftliga förfarandet avslutades den 23 januari 2012.

18 Genom skrivelse som inkom till tribunalens kansli den 1 februari 2012 inkom klaganden med en begäran med uppgift om skälen till att han önskar höras i enlighet med artikel 146 i tribunalens rättegångsregler.

19 Tribunalen (avdelningen för överklaganden) biföll på grundval av referentens rapport denna ansökan och inledde den muntliga förhandlingen, samtidigt som den ex officio prövade en grund avseende tvingande rätt och, som en åtgärd för processledning, anmodade parterna att skriftligen besvara vissa frågor som rör denna grund. Kommissionen svarade på denna anmodan inom den föreskrivna fristen.

20 Tribunalen påpekade inledningsvis för parterna att klaganden, såsom framgår av punkt 57 i hans ansökan i första instans, har yrkat ersättning för följande fyra separata fall av skada:

— ”Den ekonomiska skada som [Alessandro Missir Mamachi di Lusignanos] rättsinnehavare har lidit, bestående av den lön som den avlidne tjänstemannen skulle ha erhållit fram till den dag han kan antas skulle ha gått i pension.

— Den ideella skada [Alessandro Missir Mamachi di Lusignano] vållats genom det fysiska lidande han utsattes för under tiden från inbrottet till hans död, och genom hans psykiska lidande, som kom sig av att hans vetskap om att han visste att han var döden nära, att hans älskade hustru hade mördats och hans fruktansvärda ångest och oro över vad som skulle hända med hans fyra barn.

— Den ideella skada som den mördade tjänstemannens barn har lidit i form av den orättmätiga smärta som de åsamkats genom att förlora sina älskade föräldrar, och det skräckinjagande psykologiska trauma de utsatts för genom att med egna ögon se sina döende föräldrar på brottsplatsen, vilket hör till de mest förfärande och tragiska händelser en mänsklig varelse kan råka ut för under sitt liv.

— Den ideella skada som klaganden har lidit som far till brottsoffret, bestående av den orättmätiga smärta och det orättmätiga lidandet som följer av att ha förlorat sin son under sådana tragiska omständigheter.”

21 Tribunalen anmodade därefter parterna att skriftligen yttra sig i frågan huruvida rätten till ersättning för ekonomisk skada för arvingarna till Alessandro Missir Mamachi di Lusignanos (såsom denna beskrivs i första strecksatsen i punkt 20 ovan), även om den ska beräknas med hänsyn till den andel av dennes arbetsinkomster som de kunde antas ha fått, om deras far fortfarande var i livet, redan överförts till dessa arvingar genom arv och således redan kommit dem till godo som arvingar, i likhet med rätten till ersättning för den ideella skada Alessandro Missir Mamachi di Lusignano själv led under tiden från brottet till dennes död (såsom denna beskrivs i andra strecksatsen i punkt 20 ovan), eller om det snarare rör sig rätt till ersättning för egen skada och för egen räkning, och som således inte kommit dem till godo genom arv (såsom de skador som avses i tredje och fjärde strecksatsen i punkt 20 ovan).

22 Utan att föregripa svaret på denna fråga men i nära anknytning till densamma har tribunalen på eget initiativ tagit upp en grund avseende tvingande rätt, nämligen att personaldomstolen saknar behörighet att pröva talan om ersättning för de skador som avses i första, tredje och fjärde strecksatsen i punkt 20 ovan.

23 Tribunalen har bland annat erinrat parterna om den rättspraxis som följer av domstolens beslut av den 7 maj 1980 i de förenade målen 114/79-117/79, Fournier mot kommissionen (REG 1980, s. 1529), domstolens dom av den 8 oktober 1986 i de förenade målen 169/83 och 136/84, Leussink m.fl. mot kommissionen (REG 1986, s. 2801), generaladvokaten Sir Gordon Slynns förslag till avgörande i samma mål (REG 1986, s. 2818 och 2819), och förstainstansrättens dom av den 3 mars 2004 i mål T-48/01, Vainker mot parlamentet (REGP 2004, s. I-A-51 och II-197).

24 Tribunalen har förklarat att under dessa omständigheter uppstår frågan huruvida det inte följer av de strikta begränsningar som framgår av artiklarna 268 FEUF och 270 FEUF, artikel 1 i bilaga I till domstolens stadga och artiklarna 90 och 91 i tjänsteföreskrifterna, att en tjänstemans anhöriga med nödvändighet måste väcka talan i två olika mål, ett vid personaldomstolen, och ett vid tribunalen, beroende på om de inträder i den berörde tjänstemannens rättigheter eller om de begär ersättning för en ekonomisk eller ideell skada, som drabbat dem personligen.

25 Tribunalen har slutligen anmodat parterna att yttra sig över vilka följder det får för överklagandet och den grund som avser grunderna för rättsordningen som omnämns i punkt 22 ovan, om det andra ledet i det alternativ som anges i punkt 21 ovan skulle anses vara det rätta och, än mer, om frågan i punkt 24 ovan skulle besvaras jakande.

26 Parterna utvecklade sin talan och svarade på tribunalens frågor vid förhandlingen den 12 december 2013.

Parternas yrkanden

27 Klaganden har yrkat att tribunalen ska

— upphäva den överklagade domen,

— förplikta kommissionen att till Alessandro Missir Mamachi di Lusignanos arvingar betala 3 975 329 euro som ersättning för den förmögenhetsskada de lidit,

— förklara att talan om ersättning för ideell skada kan upptas till sakprövning och därefter förplikta kommissionen att

  — till nämnda arvingar betala 250 000 euro som ersättning för den ideella skada som brottsoffret led i samband med att han mördades och 1 276 512 euro som ersättning för den ideella skada de lidit som barn till brottsoffret och som vittnen till mordet, och

  — till klaganden personligen betala 212 752 euro som ersättning för den ideella skada han lidit som far till brottsoffret,

— förplikta kommissionen att betala den kompensationsränta och dröjsmålsränta som förfallit under mellantiden, och

— förplikta kommissionen att ersätta rättegångskostnaderna.

28 Kommissionen har yrkat att tribunalen ska

— återförvisa målet till personaldomstolen vad rör yrkandet om ersättning för ideell skada,

— i vilket fall som helst avvisa och/eller ogilla överklagandet samt

— förplikta klaganden att ersätta rättegångskostnaderna.

Prövning av överklagandet

Huruvida personaldomstolen var behörig att pröva talan i första instans

Parternas yttranden vad rör åtgärden för processledning

29 Kommissionen har i sitt skriftliga yttrande som inkom till tribunalens kansli den 10 september 2013 till att börja med, som svar på tribunalens första fråga (se punkt 21 ovan) gjort gällande att rätten till ersättning för den ekonomiska skada Alessandro Missir Mamachi di Lusignanos arvingar har lidit är en personlig rättighet för dem som följer direkt av artiklarna 73.2 a, 76 och 80 i tjänsteföreskrifterna.

30 Vad rör den grund avseende tvingande rätt som tribunalen ska pröva ex officio (se punkt 22 ovan) har kommissionen vidare gjort gällande att i varje tvist som rör påståenden om att en institution har brustit i sitt beteende mot någon av dess tjänstemän - inom ramen för det anställningsförhållande som uteslutande regleraras av tjänsteföreskrifterna - är personaldomstolen ensam behörig enligt artikel 270 FEUF.

31 Kommissionen har härvid för det första hävdat att när en tjänsteman dör så ersätts enligt artikel 73.2 a i tjänsteföreskrifterna det ömsesidigt bindande förhållandet mellan nämnde tjänsteman och hans institution, vilken avbrutits genom hans död enligt artikel 47 g i tjänsteföreskrifterna, av det förhållande som enligt tjänsteföreskrifterna ska råda mellan institutionen i fråga och de personer som omnämns i nämnda bestämmelse, däribland arvingarna.

32 Kommissionen har för det andra hävdat att personaldomstolen är behörig, eftersom den avgörande frågan är huruvida institutionen eventuellt har betett sig på ett skadligt eller felaktigt sätt gentemot en tjänsteman eller en tidigare tjänsteman.

33 Kommissionen har härvid påpekat att det är utrett att personaldomstolen är behörig att pröva tvisten, vad rör tillämpningen av artiklarna 73, 76 och 80 i tjänsteföreskrifterna. Det är endast om den ersättning som beviljas enligt tjänsteföreskrifterna inte räcker för att helt täcka skadan som arvingarna kan begära annan ersättning, vilken endast kompletterar den ersättning de redan har erhållit med stöd av artikel 73 i tjänsteföreskrifterna och som inte får dubblera ersättningen (domstolens dom i det ovannämnda målet Leussink m.fl. mot kommissionen, punkt 13, och dom av den 9 september 1999 i mål C-257/98 P, Lucaccioni mot kommissionen, REG 1999, s. I-5251, punkterna 21 och 22). Personaldomstolen är även behörig att pröva talan vad avser denna eventuella kompletterande ersättning, om skadan orsakats av samma skadeståndsgrundande beteende från institutionen gentemot den berörde tjänstemannen.

34 Kommissionens ståndpunkt stöds även av såväl hänsyn till rättssäkerhet, när det bestäms vilken domstol som är behörig, som till processekonomi, vilket talar för att endast en domstol ska vara behörig (se, för ett liknande resonemang, domstolens beslut av den 27 maj 2004 i mål C-517/03, IAMA Consulting mot kommissionen, ej publicerat i rättsfallssamlingen, punkt 17).

35 Den rättspraxis som tribunalen har åberopat och som det hänvisas till i punkt 23 ovan saknar relevans för förevarande fall, eftersom tjänstemannen var i livet i de målen. I sådana fall medger artikel 73.2 b och c i tjänsteföreskrifterna nämligen endast ersättning till den tjänsteman som blivit invalidiserad, och inte till hans arvingar. Däremot omnämns den avlidne tjänstemännens arvingar uttryckligen i artikel 73.2 a i tjänsteföreskrifterna, i vilken de tillerkänns en personlig rättighet.

36 För det fall att tribunalen skulle anse att personaldomstolen inte var behörig att pröva yrkandena om ersättning för skada för egen räkning till Alessandro Missir Mamachi di Lusignanos arvingar, har kommissionen gjort gällande att den överklagade domen ska upphävas, utom i den del ersättningen för Alessandro Missir Mamachi di Lusignanos ideella skada prövas. Kommissionen anser att personaldomstolen gjorde rätt när den avvisade talan i denna del, med hänvisning till att det administrativa förfarandet enligt artiklarna 90 och 91 i tjänsteföreskrifterna inte genomförts korrekt. Kommissionen anser att den överklagade domen ska fastställas i detta avseende.

37 Kommissionen anser vidare att tribunalen, i egenskap av domstol som prövar överklaganden, inte kan fortsätta att bereda målet i sak. Enligt kommissionen bör därför en ordinarie talan i första instans väckas vid tribunalen, varvid det ankommer på tribunalen att bestämma hur denna nya talan respektive det parallella målet ska hanteras.

38 Klaganden har inte inkommit med något skriftligt svar på tribunalens frågor inom föreskriven tidsfrist. Klaganden har vid förhandlingen förklarat att han överlåter detta till tribunalens bedömning.

Tribunalens bedömning

39 Det ska inledningsvis avgöras vad det är för olika typer av skada som klaganden begär ersättning för, och i vilken egenskap han begär ersättning för respektive skada.

40 Tribunalen vill härvid påpeka att vad rör de allmänna principer som är gemensamma för medlemsstaternas rättsordningar vad gäller utomobligatoriskt skadeståndsansvar görs det i de flesta rättsordningar, när ett brottsoffer har avlidit under sådana omständigheter som här är i fråga, åtskillnad mellan minst tre typer av skada, som i allmänhet ska ersättas av den eller de ansvariga, enligt följande uppdelning:

— Den ideella skada, ibland kallad ”*ex haerede*”, som brottsoffret själv lider i form av det psykiska lidande som föregår dödens inträde, om det kan styrkas att brottsoffret var vid medvetande under denna tid.

— Den ekonomiska skada som brottsoffrets anhöriga lider och som beror på hur stora inkomster de erhöll från den avlidne. Vad rör barn är det oftast fråga om ett kapitaliserat belopp, som bestäms med utgångspunkt från myndighetsålder eller förväntad ålder när barnet avslutat sina studier.

— Den ideella skada som brottsoffrets anhöriga lider på grund av deras särskilda känslomässiga bindning till brottsoffret.

41 Klaganden har i ansökan i första instans i mål F-50/09, som ledde fram till förevarande överklagande, själv följt denna uppdelning i sin beskrivning av de olika skador som det begärs ersättning för. Bland de fyra skador som anges i första och andra strecksatsen i punkt 3 ovan rör den första den ekonomiska skada som Alessandro Missir Mamachi di Lusignanos barn lidit personligen, den andra rör den ideella skada ”*ex haerede*” som Alessandro Missir Mamachi di Lusignano själv led före sin död, vilken begärs för hans anhöriga, den tredje rör den ideella skada som Alessandro Missir Mamachi di Lusignanos barn lidit personligen och den fjärde rör den ideella skada som klaganden lidit personligen, som far till Alessandro Missir Mamachi di Lusignano.

42 I förevarande dom kommer tribunalen således grunda sig på följande två premisser:

— För den ideella skadan *ex haerede*, det vill säga den skada som Alessandro Missir Mamachi di Lusignano led före sin död, begärs ersättningen av hans arvingar, i denna egenskap, och inte i deras eget namn, eftersom de förvärvat denna rätt till ersättning genom arv, i enlighet med nationella arvsregler.

— För de tre andra typer av skada som är aktuella i förevarande mål, det vill säga barnens ekonomiska och ideella skada och Alessandro Missir Mamachi di Lusignanos fars ideella skada, begärs ersättning av klaganden och hans barnbarn i eget namn, utan hänsyn till deras egenskap av arvingar.

43 Frågorna rörande behörighet i förevarande grund ska prövas utifrån dessa två premisser.

44 Vad rör frågan vilka behörighetsregler som ska tillämpas i förevarande fall erinrar tribunalen om att den enligt artikel 256.l FEUF ska vara behörig att i första instans pröva och avgöra de ärenden som anges i artiklarna 268 FEUF och 270 FEUF, med undantag av de ärenden som åvilar en specialdomstol som inrättas i enlighet med artikel 257 FEUF och de som enligt stadgan faller under domstolens behörighet.

45 Eftersom det i artikel 1 i bilaga I till domstolens stadga, vilken införts i nämnda stadga genom rådets beslut 2004/752/EG, Euratom av den 2 november 2004 om upprättande av Europeiska unionens personaldomstol (EUT L 333, s. 7), med tillämpning av artikel 256.1 FEUF, föreskrivs att personaldomstolen ska vara behörig att avgöra alla tvister som väcks med stöd av artikel 270 FEUF mellan unionen och dess anställda inom de gränser och på de villkor som fastställts i tjänsteföreskrifterna för unionens tjänstemän och de anställningsvillkor som gäller för unionens övriga anställda, är tribunalen inte längre behörig att i första instans pröva en talan om skadestånd som väckts enligt artikel 270 FEUF (tribunalens beslut av den 8 juli 2009 i mål T-545/08, Thoss mot revisionsrätten, ej publicerat i rättsfallssamlingen, punkt 26). Personaldomstolen är däremot endast behörig när talan korrekt har väckts enligt artikel 270 FEUF.

46 Unionens rättssystem, såsom det utformats i EUF-fördraget, domstolens stadga och rådets beslut rörande tribunalen och personaldomstolen, innehåller således tydliga gränser mellan tribunalens och personaldomstolens respektive behörighet, vilket innebär att om en av dessa domstolar är behörig att pröva en talan i första instans, så saknar den andra domstolen med nödvändighet behörighet att göra det.

47 På unionsrättens nuvarande stadium är denna behörighetsuppdelning knuten till sökandens personliga rättsstatus och tvistens uppkomst. Enligt fast rättspraxis omfattas en tvist mellan en tjänsteman och den institution denne tillhör eller tillhörde, som har uppkommit till följd av det anställningsförhållande som knyter vederbörande till denna institution, av tillämpningsområdet för artikel 270 FEUF (tidigare artikel 236 EG) och artiklarna 90 och 91 i tjänsteföreskrifterna, och den faller således utanför tillämpningsområdet för artiklarna 268 FEUF (tidigare artikel 235 EG) och 340 FEUF (tidigare artikel 288 EG), vilka reglerar unionens utomobligatoriska skadeståndsansvar i allmänhet (domstolens dom av den 22 oktober 1975 i mål 9/75, Meyer-Burckhardt mot kommissionen, REG 1975, s. 1171, punkt 7, av den 17 februari 1977 i mål 48/76, Reinarz mot kommissionen och rådet, REG 1977, s. 291, punkt 10, av den 4 juli 1985 i mål 176/83, Allo m.fl. mot kommissionen, REG 1985, s. 2155, punkt 18, och domstolens beslut av den 10 juni 1987 i mål 317/85, Pomar mot kommissionen, REG 2000, s. 2467, punkt 7, tribunalens dom av den 14 oktober 2004 i mål T-1/02, Polinsky mot domstolen, ej publicerad i rättsfallssamlingen, punkt 47).

48 Nämnda rättspraxis ger emellertid ingen ledning i frågan huruvida Alessandro Missir Mamachi di Lusignanos arvingar borde ha väckt talan vid tribunalen eller vid personaldomstolen, vad avser ersättning för den personliga ideella och ekonomiska skada de anser sig ha lidit. Tvärtemot vad kommissionen har hävdat åsyftar denna rättspraxis specifikt endast en tvist i) mellan en tjänsteman eller en tidigare tjänsteman och den institution denne tillhör eller tillhörde, som ii) har sin grund i det anställningsförhållande som binder eller band dem till varandra, och denna rättspraxis kan därför endast i vissa delar överföras på en tvist som visserligen har sitt ursprung i detta anställningsförhållande, men där partsställningen inte är en tjänsteman eller en tidigare tjänsteman, utan en tredje man, som är en anhörig till tjänstemannen eller som inträtt i dennes rättigheter, mot den institution tjänstemannen tillhör eller tillhörde.

49 Om denne tredje man inträder i den berörda tjänstemannens eller tidigare tjänstemannens rättigheter och således agerar som dennes rättsinnehavare, och i denna egenskap yrkar ersättning för en skada som tjänstemannen har lidit personligen, så att ersättningen tillkommer dödsboet, är det lämpligt att överföra denna rättspraxis, eftersom tvisten, trots övergången genom arv, fortsätter att vara en tvist mellan en tjänsteman och den institution denne tillhörde, som har sitt ursprung i det anställningsförhållande som band dem samman.

50 I förevarande fall gäller detta övervägande för den andra skada som klaganden gör gällande, såsom denna beskrivs i punkt 20 ovan, det vill säga den ideella skada *ex haerede* som Alessandro Missir Mamachi di Lusignano led under tiden från angreppets början till dödens inträde. Personaldomstolen har således rätt i sin slutsats i punkt 116 sista meningen i den överklagade domen, nämligen att den rättspraxis som det hänvisas till i punkt 47 ovan kan överföras på en tvist mellan den avlidne tjänstemannens rättsinnehavare eller deras ombud och den institution tjänstemannen tillhörde.

51 Om denne tredje man däremot väcker talan för att få ersättning för en personlig skada, oavsett om det är fråga om en ekonomisk eller ideell skada, så är det inte rimligt att överföra denna rättspraxis, vare sig med hänsyn till rättspraxisens innehåll eller till de principiella överväganden som inspirerat den. Även om man skulle finna att en sådan tvist har sitt ursprung i anställningsförhållandet mellan den berörde tjänstemannen och institutionen, så är det subjektiva personliga villkoret avseende den rättighetsägande tjänstemannens ställning i vilket fall som helst inte uppfyllt, och personaldomstolen saknar således i princip behörighet att pröva målet med hänsyn till den personkrets som omfattas av artikel 270 FEUF och artiklarna 90 och 91 i tjänsteföreskrifterna.

52 Tvärtemot vad kommissionen har hävdat konstaterar tribunalen att dess dom av den 16 december 2010 i mål T-143/09 P, kommissionen mot Petrilli, bekräftar denna analys och förklarar dess bakomliggande orsaker. I punkt 46 i denna dom har tribunalen förklarat att personalmål enligt artikel 236 EG (nu artikel 270 FEUF) och artiklarna 90 och 91 i tjänsteföreskrifterna, däribland mål som rör ersättning för en skada som en tjänsteman eller anställd har lidit, lyder under särskilda regler som avviker från vad som gäller enligt de allmänna principer som reglerar unionens utomobligatoriska

skadeståndsansvar enligt artikel 235 EG (nu artikel 268 FEUF) och artikel 288 EG (nu artikel 340 FEUF). Enligt tribunalen bär unionen nämligen, när den agerar som arbetsgivare, ett större ansvar, vilket kommer till uttryck i dess skyldighet att ersätta skador som dess personal utsatts för genom rättsstridiga beteenden, medan den enligt allmän rätt endast är skyldig att ersätta skador som orsakats av en tillräckligt klar överträdelse av en rättsregel (fast rättspraxis sedan domstolens dom av den 4 juli 2000 i mål C-352/98 P, Bergaderm och Goupil mot kommissionen, REG 2000, s. I-5291).

53 Dessa överväganden, som rör den särskilda och speciella ordning som gäller för unionens strängare ansvar gentemot sin personal, som bland annat motiveras av anställningsförhållandet, med dess särskilda rättigheter och skyldigheter, såsom omsorgsplikten, och det förtroende som måste råda mellan institutionerna och deras tjänstemän, i allmänt intresse, är helt utan betydelse vad rör tredje män som inte är tjänstemän. Inte ens vad gäller en tjänstemans nära familj - och med undantag för sociala förmåner av det slag som avses i artikel 76 i tjänsteföreskrifterna - talar rättspraxis för att institutionerna har en omsorgsplikt mot dessa personer (domen i det ovannämnda målet Leussink m.fl. mot kommissionen, punkterna 21-23).

54 Denna inriktning i rättspraxis har dessutom bekräftats i de i punkt 23 ovan nämnda besluten.

55 Domstolen har i beslutet i det ovannämnda målet Fournier mot kommissionen i princip åtminstone implicit godtagit utgångspunkten att en tjänstemans familjemedlemmar som agerar ”för egen räkning” och som begär ersättning för en skada som de lidit ”personligen” ska väcka talan enligt artikel 178 EEG (nu artikel 268 FEUF) snarare än enligt artikel 179 EEG (nu artikel 270 FEUF).

56 Domstolen har bekräftat detta val i sin dom i det ovannämnda målet Leussink m.fl. mot kommissionen, i en kontext där klagandena uttryckligen grundat sin skadeståndstalan på olika rättsliga grunder, beroende på om de var tjänstemän eller inte, närmare bestämt artikel 179 EEG, för Gerhardus Leussink, och artiklarna 178 EEG och 215 andra stycket EEG, för hans maka och deras barn.

57 Generaladvokaten sir Gordon Slynn förklarade i sitt förslag till avgörande i det ovannämnda målet Leussink m.fl. mot kommissionen att familjens talan korrekt grundats på artiklarna 178 EEG och 215 EEG, eftersom den rörde separata skadefall och det inte handlade om en tvist mellan en tjänsteman och dennes institution.

58 Domstolen har utan att uttala sig formellt i denna fråga emellertid implicit godtagit valet att väcka talan med stöd av artikel 178 EEG snarare än artikel 179 EEG, vad rör en tjänstemans familj, i punkt 25 i domen i det ovannämnda målet Leussink m.fl. mot kommissionen, trots att den ansåg att tvisten hade ”sitt ursprung i relationen mellan tjänstemannen och institutionen”. Domstolen grundade dessutom uttryckligen sitt beslut om rättegångskostnaderna på artikel 69 i dess rättegångsregler, det vill säga den bestämmelse som är tillämplig på privatpersoner som inte är tjänstemän.

59 Tribunalen har slutligen i domen i det ovannämnda målet Vainker mot parlamentet ogillat Brenda Vainkers talan med hänvisning till prejudikatet i domen i det ovannämnda målet Leussink m.fl. mot kommissionen, och implicit godkänt valet att utnyttja artikel 235 EG som rättslig grund för talan.

60 Tribunalen avfärdar vidare kommissionens argument med hänvisning till artikel 73.2 a i tjänsteföreskrifterna.

61 Unionsdomstolen har visserligen redan åtminstone implicit erkänt möjligheten eller till och med skyldigheten för en avliden tjänstemans arvingar att väcka talan med stöd av artikel 270 FEUF och artiklarna 90 och 91 i tjänsteföreskrifterna, om de vill tillerkännas de förmåner som föreskrivs i artikel 73.2 a i tjänsteföreskrifterna (tribunalens dom av den 9 januari 1996 i mål T-23/95, Bitha mot kommissionen, REGP 1996, s. I-A-13 och II-45, personaldomstolens dom av den 20 januari 2009 i mål

F-32/08, Klein mot kommissionen, REGP 2009, s. I-A-1-5 och II-A-1-13; se även, för ett liknande resonemang och analogt, tribunalens beslut av den 19 juni 2001 i mål T-145/00, Hotzel-Wagenknecht mot kommissionen, ej publicerat i rättsfallssamlingen, punkt 17).

62 Detta argument är emellertid endast giltigt för de arvingar som särskilt uppräknas i artikel 73.2 a i tjänsteföreskrifterna, det vill säga maken och barnen eller, i avsaknad därav, andra arvsberättigade eller, i avsaknad därav, institutionen själv. Detta innebär att även om kommissionens argument skulle kunna tillämpas på Alessandro Missir Mamachi di Lusignanos fyra barn, så är det inte giltigt vad rör klaganden Livio Missir Mamachi di Lusignano själv, eftersom han inte är en rättsinnehavare, i den mening som avses i artikel 73.2 a i tjänsteföreskrifterna, eftersom det finns barn som har företräde. Samma sak gäller i förhållande till Alessandro Missir Mamachi di Lusignanos mor, bror och syster, som är klagande i det parallella målet T-494/11.

63 För det andra innebär denna argumentationslinje att genomförandet av allmän rätt avseende unionens utomobligatoriska skadeståndsansvar ges lägre prioritet än den särskilda rättsordning som gäller social trygghet för unionens tjänstemän enligt tjänsteföreskrifterna. Det finns dock inga giltiga skäl varför personaldomstolens särskilda exklusiva behörighet vad rör tjänstemän också ska ha företräde framför tribunalens allmänna behörighet att pröva samtliga tvister som rör unionens skadeståndsansvar.

64 Till och med vad rör Alessandro Missir Mamachi di Lusignanos fyra barn är det som är avgörande i förevarande fall, för det tredje, inte kommissionens skyldighet att betala de förmåner som garanteras av tjänsteföreskrifterna, vilka för övrigt redan har utbetalats till de berörda, utan kommissionens eventuella skyldighet att ersätta samtliga fall av ekonomisk och ideell som görs gällande. Tribunalen erinrar härvid om att klaganden särskilt har hävdat, i den tredje grunden för överklagandet, att personaldomstolen har gjort sig skyldig till felaktig rättstillämpning genom att beakta de förmåner enligt tjänsteföreskrifterna som utbetalats till Alessandro Missir Mamachi di Lusignanos barn, vid bedömningen av ersättningen för dessa skadefall. Det går således inte att se artikel 73.2 a i tjänsteföreskrifterna som en regel som ger personaldomstolen behörighet, när det samtidigt anges att nämnda artikel inte utgör grunden för Alessandro Missir Mamachi di Lusignanos fyra barns talan.

65 Av det ovanstående följer att under sådana omständigheter som här är för handen leder artiklarna 268 FEUF och 270 FEUF, artikel 1 i bilaga I till domstolens stadga och artiklarna 90 och 91 i tjänsteföreskrifterna tillsammans till slutsatsen att en avliden tjänstemans anhöriga med nödvändighet måste väcka talan i två olika mål, det ena vid personaldomstolen, och det andra vid tribunalen, beroende på om de anhöriga väcker talan som rättsinnehavare till tjänstemannen i fråga eller om de begär ersättning för personlig ekonomisk eller ideell skada.

66 Det följer även av det ovanstående att skilda materiella villkor gäller för de två målen om skadestånd, i enlighet med tribunalens uppdelning i domen i det ovannämnda målet kommissionen mot Petrilli, vilket tribunalen har erinrat om i punkterna 52 och 53 ovan.

67 Det följer också av det ovanstående att när de anhöriga i fråga väcker skadeståndstalan vid personaldomstolen, så måste de följa tidsfrister och andra förfarandemässiga krav, såsom regeln om överensstämmelse mellan det föregående administrativa klagomålet och talan, såsom framgår av artiklarna 90 och 91 i tjänsteföreskrifterna (se, för ett liknande resonemang, domstolens dom av den 1 april 1987 i mål 257/85, Dufay mot parlamentet, REG 1987, s. 1561, punkt 21), medan de endast behöver iaktta preskriptionsfristen på fem år enligt artikel 46 första stycket i domstolens stadga, som gäller för förfaranden vid tribunalen enligt artikel 53 första stycket i nämnda stadga, när de väcker talan vid tribunalen.

68 Ett sådant dubbelt förfarande vore djupt otillfredsställande, såväl för de berörda parterna som för unionsdomstolarna. Det dubbla förfarande som blir följden av en strikt tillämpning av den regel som beskrivits i punkt 65 ovan skulle leda till allvarliga olägenheter, som att förfaranden blir mer

tungrodda och kostsamma för de rättssökande, slöseri med unionsdomstolarnas begränsade resurser och framför allt en risk för att två avgöranden som står i strid med varandra meddelas i samma tvist, vilket är oförenligt med rättssäkerhetsprincipen.

69 Under sådana förutsättningar bör det enligt allmänt erkända principer i medlemsstaternas rättsordningar föreligga mekanismer för att förhindra uppkomsten av behörighetskonflikter eller för att reglera sådana, när talan samtidigt väckts vid flera domstolar, eller det finns en risk att så sker, såsom utvidgning, överföring eller avstående från behörighet, erkännande av befogenhet att ta över ett mål till förmån för en överordnad domstol, företräde för den domstol där talan väckts först eller tillämpning av principen *accessorium sequitur principale* (bisaken följer huvudsaken) (se, för ett liknande resonemang, domstolens dom av den 15 januari 1987 i mål 266/85, Shenavai, REG 1987, s. 239, punkt 19). Dessa mekanismer är antingen föreskrivna i lag eller har utvecklats i rättspraxis.

70 Domstolen har i unionsrätten redan gjort avsteg från de strikta processregler som föreskrivs i gällande lagtext för att genom sin egen rättspraxis avvika från behörighets- eller förfaranderegler, även om de omfattas av tvingande rätt, för att ta hänsyn till kraven på processekonomi och god rättskipning.

71 Vad rör behörighetsregler har domstolen i sitt beslut i det ovannämnda målet IAMA Consulting mot kommissionen avfärdat tribunalens resonemang om att den är tvungen att strikt följa artikel 225.1 EG, jämförd med artikel 51 i domstolens stadga, och istället tillämpat en regel som den själv har utvecklat i rättspraxis, med motiveringen att denna lösning rättfärdigas av ”hänsyn till processekonomin och det erkända företrädet för den domstol vid vilken talan först väcks, vilka är hänsyn som ofta erkänns även i medlemsstaternas processrättsliga system” (punkt 17 i beslutet).

72 Vad rör processreglerna har domstolen - trots att talan vid unionsdomstolarna, enligt det system som föreskrivs i artiklarna 90 och 91 i tjänsteföreskrifterna, måste föregås av ett korrekt genomfört administrativt förfarande och således ett föregående administrativt klagomål - genom egen rättspraxis avvikit från denna regel för att kunna tillåta att talan väcks direkt vid unionsdomstolen, vad rör en tämligen omfattande mängd beslut, såsom uttagningskommittéers beslut eller betygsrapporter, för vilka tillsättningsmyndigheten helt saknar utrymme för eget skön vad avser frågan om klagomål (se, bland annat, vad rör uttagningskommittéers beslut, domstolens dom av den 14 juni 1972 i mål 44/71, Marcato mot kommissionen, REG 1972, s. 427, och av den 7 maj 1986 i mål 52/85, Rihoux m.fl. mot kommissionen, REG 1986, s. 1555, 1567, och, vad rör betygsrapporter, domstolens dom av den 3 juli 1980 i de förenade målen 6/79 och 97/79, Grassi mot rådet, REG 1980, s. 2141, och av den 15 mars 1989 i mål 140/87, Bevan mot kommissionen, REG 1989, s. 701). Denna rättspraxis har motiverats med hänvisning till den omständigheten att ett klagomål riktat mot en uttagningskommittés beslut eller mot en betygsrapport är ”meningslöst”, eftersom den berörda institutionen saknar behörighet att upphäva eller ändra en uttagningskommittés beslut eller betygssättande tjänstemäns bedömning. En ”alltför strikt tolkning av artikel 91.2 i tjänsteföreskrifterna skulle således endast leda till att förfarandet tar längre tid, utan att något av nytta tillförs” (domstolens dom av den 16 mars 1978 i mål 7/77, Ritter von Wüllerstorff und Urbair mot kommissionen, REG 1978, s. 769).

73 Mot denna bakgrund, och med hänsyn till tvingande skäl knutna till rättssäkerhetshänsyn, god rättskipning, processekonomi och nödvändigheten av att undvika att domstolsavgöranden strider mot varandra, finner tribunalen att under sådana omständigheter som är för handen i förevarande mål, där arvingarna till en avliden tjänsteman eller anställd begär ersättning för olika skador som orsakats av samma handling, både som arvingar och i eget namn och för egen räkning, så har de rätt att förena dessa yrkanden i en och samma talan.

74 Denna enda talan ska väckas vid tribunalen och detta på grund av följande två skäl. Tribunalen är den ”allmänna” domstolen eller den domstol som hanterar ”allmän rätt”, och den har därför ”fullständig jurisdiktion”, till skillnad från personaldomstolen, som är en domstol som hanterar undantagsfall. Tribunalen är också den överordnade domstol till vilken personaldomstolen är ”knuten” enligt

artikel 257 FEUF. Tribunalen vill härvid påpeka att när två fall av talan som har samma föremål har väckts vid två domstolar som inte har samma rang, så är det i allmänhet den överordnade domstolen som är behörig att avgöra hela tvisten. Vad rör unionsrätten föreskrivs således i artikel 8.3 andra stycket i bilaga I till domstolens stadga att om personaldomstolen och tribunalen behandlar ärenden som avser samma sakfråga ska personaldomstolen förklara sig obehörig för att tribunalen ska kunna döma i ärendet. En liknande lösning föreskrivs i artikel 54 tredje stycket i domstolens stadga, om domstolen och tribunalen behandlar ärenden som avser samma sak eller samma tolkningsfrågor eller angår giltigheten av samma rättsakt.

75 Det ska härvid påpekas att under sådana förutsättningar som här är för handen, så skulle, om den avlidne tjänstemannens anhöriga vore skyldiga att väcka talan i två olika mål, tribunalen och personaldomstolen samtidigt ha att handlägga två mål som avser samma sak, nämligen yrkanden om ersättning för den skada som den berörde tjänstemannens död orsakat, vilken i båda fallen påstås ha orsakats genom samma skadeståndsgrundande fel från den svarande institutionens sida. Under sådana förutsättningar ska personaldomstolen, med tillämpning av artikel 8.3 andra stycket i bilaga I till domstolens stadga, förklara sig obehörig för att tribunalen ska kunna döma i ärendet.

76 Under dessa förutsättningar framstår det som rimligt att regeln i artikel 8.3 i bilaga I till domstolens stadga leder till att det ska tillämpas en regel om behörighetsöverföring till förmån för tribunalen. Det vore under dessa förutsättningar orimligt att tvinga de berörda att väcka talan vid personaldomstolen, och en alltför strikt tolkning av behörighetens gränser enligt artiklarna 268 FEUF och 270 FEUF, artikel 1 i bilaga I till domstolens stadga och artiklarna 90 och 91 i tjänsteföreskrifterna skulle endast leda till att förfarandet tar längre tid, utan att något av nytta tillförs (se, för ett liknande resonemang och analogt domstolens rättspraxis som det hänvisas till i punkt 72 ovan).

77 I det fall som just här är i fråga framgår det av samtliga ovan anförda överväganden att personaldomstolen inledningsvis inte var behörig att pröva förevarande talan, annat än vad avser yrkandet om ersättning för den ideella skada *ex haerede* som Alessandro Missir Mamachi di Lusignano led före sin död.

78 Med tillämpning av regeln om strikt behörighetsfördelning mellan de två berörda domstolarna, såsom denna har sammanfattats i punkt 65 ovan, konstaterar tribunalen således att personaldomstolen saknar behörighet att pröva yrkandet om ersättning för den ekonomiska och ideella skada som klaganden personligen och Alessandro Missir Mamachi di Lusignanos arvingar har lidit, och upphäva den överklagade domen i denna del.

79 Följderna av att den överklagade domen upphävs på detta sätt kommer att utredas nedan i punkterna 102 och 103.

80 Överklagandet kan vidare, vad avser klagandens grunder, endast prövas i den del personaldomstolen var behörig att pröva den talan som väckts vid denna domstol, det vill säga vad rör yrkandet att personaldomstolen ska pröva yrkandet om ersättning för den ideella skada *ex haerede* som Alessandro Missir Mamachi di Lusignano led före sin död.

Den första grunden: Personaldomstolen har gjort sig skyldig till felaktig rättstillämpning genom att avvisa yrkandet om ersättning för den ideella skada ex haerede *som Alessandro Missir Mamachi di Lusignano led före sin död*

81 Den första grunden består av tre delar. Eftersom grundens andra del rör yrkandet om ersättning för den ideella skada som klaganden lidit personligen, kommer den inte bli föremål för någon närmare prövning, eftersom den överklagade domen ska upphävas, vad rör denna aspekt, i enlighet med vad som framgår av prövningen av den grund avseende tvingande rätt som tribunalen har tagit upp på eget initiativ.

82 Klaganden har, vad avser grundens första del, som särskilt rör avvisningen av yrkandet om ersättning för den ideella skada som den mördade tjänstemannen led före sin död (ideell skada *ex haerede*), hävdat att den processuella regeln om överenstämmelse, som är tillämplig på personalmål, kräver att det föreligger identitet avseende orsak och föremål mellan det administrativa klagomålet och talan, och inte, såsom personaldomstolen felaktigt har förklarat i sin dom, mellan ansökan och klagomålet. Klaganden har härvid hänvisat till bland annat domstolens dom av den 1 juli 1976 i mål 58/75, Sergy mot kommissionen (REG 1976, s. 1139). I förevarande fall innehöll klagomålet av den 10 september 2008 emellertid helt klart en ansökan om ersättning för den ideella skada som den mördade tjänstemannen och hans arvingar led innan han dog.

83 Klaganden har i den tredje delen av grunden gjort gällande att regeln om överensstämmelse, såsom denna tillämpats av personaldomstolen, begränsar rätten till ett effektivt domstolsskydd.

84 Kommissionen har svarat att personaldomstolen inte har gjort sig skyldig till felaktig rättstillämpning i detta avseende och att det inte strider mot principen om effektivt domstolsskydd att respektera det administrativa förfarandet, eftersom inskränkningar får förekomma, under förutsättning att inskränkningarna faktiskt tillgodoser de allmänintressen som eftersträvas och att de, mot bakgrund av det eftersträvade målet, inte utgör ett oproportionerligt och oacceptabelt ingrepp som påverkar själva innehållet i dessa rättigheter (domstolens dom av den 18 mars 2010 i de förenade målen C-317/08-C-320/08, Alassini m.fl., REU 2010, s. I-2213, punkt 63 och följande punkter).

85 Tribunalen anser härvid att personaldomstolen i punkterna 84-86 i den överklagade domen har åsidosatt de regler och krav som följer av artiklarna 90 och 91 i tjänsteföreskrifterna i ett personalmål som endast rör skadestånd.

86 I punkt 82 i den överklagade domen har personaldomstolen visserligen helt korrekt erinrat om rättspraxis enligt vilken det i den reglering av olika former av talan som framgår av artiklarna 90 och 91 i tjänsteföreskrifterna föreskrivs att när en talan, såsom här är fallet, endast rör skadestånd, i den meningen att talan inte åtföljs av en talan om ogiltigförklaring av en viss rättsakt, utan endast rör ersättning för skador som påstås ha uppstått genom en rad skadeståndsgrundande fel eller underlåtelser – vilka, om de saknar rättsverkningar, inte kan betecknas som rättsakter som går någon emot –, måste det administrativa förfarandet, vid äventyr av att en senare talan annars avvisas, inledas genom att den berörde hos tillsättningsmyndigheten begär att denna ska ersätta påstådda skador och i förekommande fall vidhållas genom att klagomål anförs mot beslutet om avslag på denna ansökan (se tribunalens dom i det ovannämnda målet Saby mot kommissionen, punkt 31, och av den 13 december 2012 i mål T-595/11 P, A mot kommissionen, punkterna 111 och 118 och där angiven rättspraxis).

87 I punkt 83 i den överklagade domen har personaldomstolen även korrekt erinrat om fast rättspraxis enligt vilken yrkanden som framförts vid unionsdomstolen måste ha samma föremål som klagomålet och endast innehålla invändningar som bygger på samma grunder som klagomålet, varvid dessa invändningar, i domstolsförfarandet, kan utvecklas genom att det anförs grunder och argument som inte nödvändigtvis måste ha anförts i klagomålet men som måste ha nära samband med klagomålet (se domstolens dom av den 23 april 2002 i mål C-62/01 P, Campogrande mot kommissionen, REG 2002, s. I-3793, punkt 34 och där angiven rättspraxis).

88 I punkt 84 i den överklagade domen har personaldomstolen emellertid utvecklat denna rättspraxis genom tillägget att i rena skadeståndsmål definieras begreppet ”orsak” inte utifrån ”anmärkningarna”, i den mening som avses i den rättspraxis som det hänvisas till i punkt 87 ovan, utan utifrån den ”skada” som den berörde tjänstemannen har åberopat i sin ansökan om ersättning. Det är skadan som är avgörande för den ersättning som tjänstemannen begär, och den är således föremålet för den ansökan som administrationen ska ta ställning till.

89 I punkt 85 i den överklagade domen har personaldomstolen förklarat att de överväganden som har anförts i punkterna 86-88 ovan, nämligen att skadeståndsyrkanden som rör olika skador endast kan upptas till sakprövning vid unionsdomstolen om de har föregåtts av en ansökan som ställts till administrationen med samma syfte och som rör samma skador, följt av ett klagomål mot administrationens beslut om tyst eller uttryckligt avslag på denna ansökan.

90 Tribunalen vill inledningsvis påpeka att ovannämnda utveckling och slutsats bygger på en förväxling mellan begreppen ”saken” och ”orsaken”. Tvärtemot vad som sägs i näst sista meningen i punkt 84 i den överklagade domen ska begreppet ”orsak” inte definieras med utgångspunkt från de ”skador” som tjänstemannen har åberopat i sin ansökan om ersättning, eftersom dessa i själva verket bestämmer vad som är ”saken” i ansökan om ersättning, vilket personaldomstolen för övrigt tillagt i sista meningen i samma punkt 84.

91 Denna utveckling och dessa slutsatser är emellertid inte förenliga med den rättspraxis som de påstås bygga på, och framför allt inte med de principer som denna rättspraxis i sin tur bygger på.

92 Tribunalen vill i detta sammanhang framför allt erinra om den rättspraxis som bygger på domstolens dom av den 26 januari 1989 i mål 224/87, Koutchoumoff mot kommissionen (REG 1989, s. 99), av vilken det framgår att i systemet med förfaranden för att föra talan enligt artiklarna 90 och 91 i tjänsteföreskrifterna kan ett skadeståndsyrkande, som för första gången framställs vid tribunalen, upptas till prövning, även om det föregående administrativa klagomålet endast avsåg ogiltigförklaring av det beslut som påstås vara skadebringande, eftersom en ansökan om ogiltigförklaring implicit kan innebära en ansökan om ersättning för den påstådda skadan (tribunalens dom av den 13 juli 1995 i mål T-44/93, Saby mot kommissionen, REGP 1995, s. I-A-175 och II-541, punkt 28).

93 Av fast rättspraxis framgår också att ett yrkande om dröjsmålsränta får prövas av tribunalen, om det angripna beslutet ogiltigförklaras, även om det inte uttryckligen nämnts i det föregående administrativa klagomålet (tribunalens dom av den 30 mars 1993 i mål T-4/92, Vardakas mot kommissionen, REG 1993, s. II-357, punkt 50, av den 8 juni 1995 i mål T-583/93, P mot kommissionen, REGP 1995, s. I-A-137 och II-433, punkt 50, och av den 12 november 2002 i mål T-271/01, López Cejudo mot kommissionen, REGP 2002, s. I-A-221 och II-1109.

94 Tvärtemot vad personaldomstolen har påstått i punkt 90 i den överklagade domen gäller inte denna rättspraxis endast talan om ogiltigförklaring och det finns inget stöd för slutsatsen att den inte är tillämplig på tvister som endast rör skadestånd.

95 Tribunalen har således i sin dom av den 8 oktober 1992 i mål T-84/91, Meskens mot parlamentet (REG 1992, s. II-2335), punkt 44, där talan endast rörde skadestånd, förklarat att yrkanden om ersättning för ekonomisk och ideell skada som en tjänsteman vållats av ett beslut som fattats av administrationen, och som framförts i en skadeståndstalan, inte ska anses skilja sig - vad avser regeln om att det föregående klagomålet och talan måste avse samma sak - från yrkanden om både ogiltigförklaring av detta beslut och om ersättning för den ideella skada som den berörde vållats, och som framförts i klagomålet. När det i klagomålet begärs att ett beslut som går den berörde emot ska ogiltigförklaras kan detta nämligen anses omfatta en ansökan om ersättning för den ekonomiska och ideella skada som detta beslut kan ha vållat.

96 I domen i det ovannämnda målet Sergy mot kommissionen erinrade domstolen - i samband med att den avfärdade kommissionens invändning om rättegångshinder avseende de två olika fallen av skada, på den grunden att de inte nämnts i det föregående administrativa klagomålet – om att syftet med artikel 91 i tjänsteföreskrifterna är att möjliggöra och främja uppgörelser i godo i tvister mellan tjänstemän eller anställda och administrationen. Syftet med denna bestämmelse är däremot inte att på ett exakt och slutgiltigt sätt binda ett eventuellt domstolsförfarande i den mån de yrkanden som framställs i det senare förfarandet varken ändrar klagomålets orsak eller föremål. I klagomålet hade sökanden beskrivit sina anmärkningar och gjort gällande att förseningar orsakat honom en betydande

skada som han beskrev ”i övergripande delar”. Därför kunde senare kompletteringar om omständigheter som sökanden påstod ha sin orsak i administrationens beteende och som anfördes som grund för ersättning för den skada sökanden påstod sig ha lidit upptas till sakprövning vid domstolen (se punkterna 31-36 i nämnda dom).

97 Även om denna rättspraxis i strikt mening rör regeln om att det måste föreligga överensstämmelse mellan det administrativa klagomålet och talan, så kan de principer den bygger på och den uppmjukning den tillåter således också överföras på regeln om ”överenstämmelse” mellan ansökan och klagomålet, vilket endast gäller för mål som endast rör skadestånd, såsom det erinrats om i punkt 86 ovan.

98 Med hänsyn till denna rättspraxis och dessa principer konstaterar tribunalen således att personaldomstolen har gjort sig skyldig till felaktig rättstillämpning i punkterna 84-86 i den överklagade domen. Överklagandet ska således bifallas såvitt avser den första grunden och den överklagade domen ska upphävas, i den del kommissionens invändning om rättegångshinder bifallits vad avser yrkandet om ersättning för den ideella skada *ex haerede* som Alessandro Missir Mamachi di Lusignano led före sin död.

99 Följderna av att den överklagade domen upphävs anges nedan i punkterna 104-112.

100 Av det ovanstående följer att den överklagade domen ska upphävas i sin helhet. Det saknas skäl att pröva övriga grunder för överklagandet.

Prövning av talan i första instans

101 Enligt artikel 13.1 i bilaga I till domstolens stadga ska tribunalen, om överklagandet är välgrundat, upphäva personaldomstolens avgörande och själv avgöra ärendet. Tribunalen ska återförvisa ärendet till personaldomstolen för avgörande om ärendet inte är färdigt för avgörande.

102 Vad rör ansökan om ersättning för den ekonomiska och ideella skada klaganden personligen och arvingarna till Alessandro Missir Mamachi di Lusignano har lidit, borde personaldomstolen, efter att ha konstaterat att den inte är behörig att pröva denna aspekt av talan, eftersom den ingår i tribunalens behörighet, ha förvisat den till tribunalen i enlighet med artikel 8.2 i bilaga I till domstolens stadga.

103 Tvisten är i detta avseende färdig för avgörande och denna aspekt av talan ska förvisas till tribunalen, som ska pröva den i första instans enligt artiklarna 268 FEUF och 340 FEUF. En sådan talan får nämligen inte prövas av den domstol som prövar ett mål om överklagande enligt artikel 9 i bilaga I till domstolens stadga.

104 Vad rör yrkandet om ersättning för den ideella skada *ex haerede* som Alessandro Missir Mamachi di Lusignano led före sin död var personaldomstolen behörig att pröva detta yrkande, men personaldomstolen valde med orätt att avvisa detta yrkande med hänvisning till regeln om ”överensstämmelse” mellan ansökan och det administrativa klagomålet.

105 Tribunalen anser härvid – med tillämpning av de principer och den rättspraxis som det har erinrats om i punkterna 92-97 ovan, tvärtemot vad personaldomstolen har fastställt i den överklagade domen – att yrkandet om ersättning för den ideella skada Alessandro Missir Mamachi di Lusignano och hans anhöriga led före hans död, vilken påstås ha orsakats av samma skadeståndsgrundande fel som det som gjordes gällande gentemot kommissionen i klagandens skrivelse av den 25 februari 2008, trots att det formulerades explicit först i klagomålet, varken ändrat saken eller orsaken i förhållande till den ursprungliga ansökan om ersättning i denna skrivelse.

106 Även om personaldomstolen i punkt 88 i den överklagade domen hävdat att det är ”utrett” att sökanden i denna skrivelse ”endast begärt ersättning för ekonomisk skada” och ”inte på något sätt tagit upp ersättning för de ideella skador som nu görs gällande vid personaldomstolen”, måste tribunalen på nytt pröva omfattningen av det skadeståndsanspråk som görs gällande i denna skrivelse.

107 I nämnda skrivelse begärde klaganden att kommissionens ordförande Barroso skulle meddela ett ”personligt och explicit beslut … angående dubbelmordets samtliga politiska och ekonomiska implikationer”.

108 Klaganden har i del I i denna skrivelse närmare bestämt uttryckt sitt missnöje med de förslag som kommissionens tjänstegrenar framställt, bland annat vad avser ”olika ersättningar och rättigheter till förmån för arvingarna”, vilket uppenbarligen syftar på de ersättningar som i tjänsteföreskrifterna föreskrivs till förmån för föräldralösa. I del II i denna skrivelse har klaganden uttryckligen hänvisat till den ”ersättning för ideell skada” som den marockanska domstolen utdömt och understrukit att denna ersättning är otillräcklig. I del III i denna skrivelse begärde klaganden en ”ersättning som åtminstone motsvarar den sammanlagda lön som den mördade tjänstemannen skulle ha fått från år 2006 (tragedin i Rabat) till år 2032 (troliga pensionering), det vill säga minst 26 årslöner”. Klaganden har i detta sammanhang understrukit att denna ersättning, som han vill att kommissionen ska betala till den mördade tjänstemannens fyra minderåriga barn, ”givetvis är en separat och kompletterande ersättning” i förhållande till den ersättning som avses i del II i samma skrivelse, det vill säga ersättningen för ideell skada.

109 Med hänsyn till ordalydelsen i klagandens skrivelse av den 25 februari 2008, och tvärtemot vad som sägs i punkt 88 i den överklagade domen, konstaterar tribunalen att klaganden genom sin ansökan om ersättning i nämnda skrivelse inte inskränkt sig till att begära ersättning för ekonomisk skada, utan även tydligt hänvisat till en ideell skada.

110 Dessutom har klaganden genom att uppmana institutionen att ta ställning till dubbelmordets ”samtliga politiska och ekonomiska implikationer” i princip begärt hel och full ersättning för den skada som kommissionen orsakat genom dess skadeståndsgrundande fel som sedan ledde till Alessandro Missir Mamachi di Lusignanos död. Den omständigheten att klaganden inte redan från början gett specifika detaljer vad avser skadans sammanlagda omfattning, uppdelat efter skadornas rättsliga särart, som han inte var bekant med, såsom ekonomisk skada, ideell eller existentiell skada, skada *ex haerede* eller *jure proprio*, var inte avgörande i detta tidiga stadium av det föregående administrativa förfarandet, där den berörde inte behöver representeras av en advokat som juridiskt ombud och där tillsättningsmyndigheten är skyldig att göra ansträngningar för att främja att tvisten görs upp i godo, särskilt under sådana tragiska omständigheter som här var fallet. Tribunalen konstaterar, i likhet med vad domstolen konstaterade i sin dom i det ovannämnda målet Sergy mot kommissionen, att klaganden beskrivit skadans ”viktigaste komponenter”, i delarna I, II och III i hans skrivelse av den 25 februari 2008.

111 Klaganden har dessutom i sitt klagomål av den 10 september 2008 gjort en detaljerad beskrivning av den påstådda skadans olika delar och därvid även uttryckligen begärt ersättning för den ideella skada *ex haerede* som Alessandro Missir Mamachi di Lusignano led före sin död.

112 Av detta följer att kommissionens första invändning om rättegångshinder gentemot yrkandet om ersättning för den ideella skada *ex haerede* som Alessandro Missir Mamachi di Lusignano led före sin död ska lämnas utan bifall.

113 Vad avser kommissionens övriga invändningar om rättegångshinder avseende detta yrkande (se punkt 91 i den överklagade domen) är tvisten färdig för avgörande.

114 Detta innebär i normalfallet att denna aspekt av talan ska återförvisas till personaldomstolen för förnyad prövning.

115 Tribunalen konstaterar emellertid att om en sådan återförvisning skulle ske, så kommer personaldomstolen också bli tvungen att konstatera att både nämnda domstol och tribunalen har mål anhängiga som rör samma sak, närmare bestämt, vad rör tribunalen, förevarande mål och det parallella målet T-494/11. Enligt artikel 8.3 andra stycket i bilaga I till domstolens stadga ska personaldomstolen därför förklara sig obehörig för att tribunalen ska kunna döma i dessa mål (se även punkt 75 ovan).

116 En sådan återförvisning vore meningslös, eftersom personaldomstolen inte har något annat alternativ än att sin tur förvisa målet till tribunalen. En alltför strikt tillämpning av artikel 13.1 i bilaga I till domstolens stadga skulle således endast leda till att förfarandet tar längre tid, utan att något av nytta tillförs (se, för ett liknande resonemang och analogt, domstolens rättspraxis som det hänvisas till i punkt 72 ovan).

117 Även denna aspekt av målet ska därför förvisas till tribunalen, för avgörande i första instans, enligt artiklarna 268 FEUF och 340 FEUF.

118 Mål F-50/09 ska således i sin helhet förvisas till tribunalen.

Rättegångskostnader

119 Eftersom målet förvisas till tribunalen ska beslutet om rättegångskostnaderna anstå.

Mot denna bakgrund beslutar

TRIBUNALEN (avdelningen för överklaganden)

följande:

1) Europeiska unionens personaldomstols dom (första avdelningen) av den 12 maj 2011 i mål F–50/09, Missir Mamachi di Lusignano mot kommissionen, upphävs.

2) Mål F-50/09 förvisas till tribunalen, för avgörande i första instans, enligt artiklarna 268 FEUF och 340 FEUF.

3) Frågan om rättegångskostnader anstår.

Avkunnad vid offentligt sammanträde i Luxemburg den 10 juli 2014.

Underskrifter